

უხსო ქვეყნები

შსპანიი

— სერანაროს მიუყვია ხელი კიდევაც სამოქალაქო უფლებების მოსაპოვებლად, პირველად იმას აღუქმია ხელი საზოგადო კრებებში, მმართველობის წინააღმდეგე ვაჭრები და ქურბანები, დაუდგინა მაღალი და დასაყრდენი მდგომარეობა და სხვ.

ასტურიალის პარტია ყველა ამ ამბებს გარიდამ უტურებს თურმე ამ ამბოს, ჩვენ არ გვსურს წინააღმდეგე მმართველობას, რომ ამით იმას არ ვთავაშენებთ, რესპუბლიკული პარტიის ბრალია, თორემ წესიერებას დავაყარებდით.

ისეთი ძველი ინტრიგანი, როგორც სერანარო, ამა რა თვისუფლების დამცველი კაცია, რომ იმან ზედნიერება და სიკიცხვღე მოჰვიღოს შსპანიის ხალხზე?

— ის ლენერალი ჰაიია, რომელმაც ხალხის წარმომადგენელი დებუტატები დახანია თავის სალდათების შეუბინთა, დღეს პარტიისკენ და დათვამოწმებული დასერიანობის მაღრიდს ქუჩებში! მსც ახალი განიღდება ძალისა და თვით-მხვედლობისა!

იტალია

— იტალიელი გზავთები ძალიან მუქარას უტყობენ საფრანგეთის მმართველობას, თუ კი ის რომის პაპის უფლების აღდგენას დააპირებს, საზოგადოთ ამ ბოლოს დროს იტალია მერმანისა უახლოვდება და ამით არამდენად არ იყოს აჩერებს ლეგიონისტების მოუთმენელობას პაპის შეწყვეტვამდე

— მარინოდის უბასუხებია ერთი საზოგადოების აღრესზე: „მომუქნი და ვიდ ამდენი ლაპარაკი“. ალბათ იტალიელი პარტიოტიკი საქმეს მოიღოს მალე!

საზარაგოთი

— მაკ-პომონის მმართველობა სულ უფრო მეტს და მეტს ნაბიჯებს აღვამს მონარხული წესისაკენ. მავალითად, გზლა მიღლი საფრანგეთში აღმოჩენვე ქალაქის და სოფლის თავების მოაუსპითად და მართებლობა თითონ და ნიზნავს იმათ.

რასაკვირვებელია, ეს დროებითი რეპუბლიკა და ყველა ამ ვადაწყვეტილებებს ექნება ძალია მზოლოდ ახალი ნაციონალური კრების შეკრახადი. მაგრამ მანვინ რათ იტებნ სა-მუდამით თავის სახელს და ამუდლებენ ხალხს თავს მონარხილელები, გავუგებარა? მია ხუმრობა, თუ მმართველობა ათიოდ სასტიკი კანონი შეტუტობს, ძლიერი ხალხის წინ მსუღლოება შეაჩეროს.

პარიჟი, 15 იანვარს 1874 წ.

— მს უნდა დავმა მილოდ მრევლმა პარტიის სხვაში და ისურვა მოსპოვა საზარანისი სახელის მქონებლის დღესასწაულობისა და დაწყება ფულის შერგობებისა ამავე ჩოკას წელში. შეადგინეს ორი ქალაქი, მათგანი ერთი წარუდგინეს მსუფესით-მთავარსა და მორჩე მისცეს ადგილობრივს მამასახლისს პირველ და სოფლის თხოვნისამებრ მოახდინა განკარგულება გამოცხადებისათვის ეკლესიათა შინა ქალაქისა და სოფლებთა და უქანას-ცნებლა მისწრა სხვა სოფლების მამასახლისებს, რომ სოფელს მეფუთს მივსპეოთ ძველი დღესასწაულობა და ნაცვლად ესა და ეს ლდე დაენიშნეთა.

გარდა ყოველი დეპარტამენტი 400—500 კომმუნად ანუ საზოგადოებად არის დაყოფილი. ამ კომმუნების შინაგან საოჯახო საქმეებს (მაგ. შკოლებს, გზებს, ხიდებს და სხ.) განაგებს მუნიციპალური რჩევა, რომელს ხალხისაგან არის ამორჩეული და იმის თვისმუდლამაჩ ანუ მერი, რომელსაც თითონ ეს რჩევა არჩევი თავის წევრებში. მერს ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს, არა თუ მარტო თავის საზოგადოების შინაგან საქმეებში, არამედ საფრანგეთის პოლიტიკურ საქმეებშიაც, ამიტომ რომ ნაციონალური კრების დებუტატების ამორჩევის დროს, ის ამორჩევილი კომისიის თვისმუდლამაჩად დიდი გავლენა აქვს ხალხზე.

როგორც ხეუთი ვთქვა, დღემდე მერს თვითონ ხალხისაგან ამორჩეული მუნიციპალის რჩევა ნიშნავდა და ნიშნავს კიდევ, მთავრობის უფლება აქვს გარდაყენოს რომელიმე მერი, მაგრამ იმის შემყიდველ მერს მერი კი იწევ ამ რჩევა უნდა დანიშნოს, უფუთო თავის წევრებისაგან. ამ წაირად თავის შინაგანი საქმეების გამგებლობად ხალხი თვითონვე ირჩევს ისეთ პარტიულ პირებს, რომლებს პარტიონების, სამართლიანობის, კეთილ-გონიერებისა და თავის ინტერესების დაცვის იმედი და ნდობა აქვს.

—

ახალი კანონის პროექტის ძალით, რომელსაც გზლა მოლაპარაკება ნაციონალური კრებაში, ბრაჰლის მმართველობას მსუის ამგვარი წყობილობა ჩოსპას; ის კარგად გრძობს, რომ ხალხისგან ამორჩეული მერები არც დებუტატები ამორჩევის დროს და არც ერთს სხვა შემთხვევაში თავის გავლენას და ზნეობით ძალას სრულებით ეხლანდელი მმართველობის სასარგებლოდ არ მოიხმარებენ.

ამიტომაც იმან შემოიტანა კრებაში ახალი კანონი, რომლის ძლითაც მსუის, რომ მერები (პარტია ქალაქებში და სოფლებში) პრეფექტისაგან უნდა იყენდ დანიშნულნი და ან (დიდ-ქალაქებში) თვითონ რესპუბლიკის პრეზიდენტისაგანა. რასაკვირვებელია, რომლისაგან ამორჩევისაგან იქნება დანიშნული, მერ მის, სალა-უფეტურად, ყოველ იმის განკარგულებას ასრულებს, ყოველთვის ისე მოიტყვეა, როგორც მმართველობას ესაზოგენება, ევდება, რომ, ამორჩევიების დროს, ისეთი წმინდატემი აარჩიოს ხალხსა, რომელსაც მმართველობის მხარე უქნებდა (ოფიციალური კანონდარტურა), ერთი სიტყვით, ის იქნება მმართველობის ყურ-მოჭრილი ყმა.

ამ კანონის მიღებით საფრანგეთის ხალხს ერთი უმთავრესთავანი უფლება წაერთმევა და ესლანდელი მმართველობა კიდევ უფრო მძიმედ დააწყება იმას კსერზე, რადგან, ოფიციალური მმართველობისგან შემდგარ ნაციონალური კრებაში, ყველა თავის განკარგულებას და განზრახვას შეასრულებს.

ამიტომაც ისე წინააღმდეგება ამ კანონის მიღებას მიიღო საფრანგეთის რესპუბლიკური პარტია, როგორც ნაციონალური კრებაში, აგრეთვე ჟურნალისტკაცია.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციანა.

მზისნა თუ არა ნაციონალური კრების სხდომებში წასული ხუმრბათის, მმართველობაში წინააღმდეგა შეიტანა, რომ ამ საგანზე ესლავე მოლაპარაკეს კრებაშია. რესპუბლიკული პარტია და ზოგიერთი ლეგიტიმისტები, ამის წინააღმდეგ, თხოულობდნენ, რომ ამ კანონზედ მაშინ ყოფილიყო მოლაპარაკება, როდესაც საზოგადოთ კონსტი-

ტუტურ კანონებზე შეიქმნებოდა საკანონდესაც ამაზე კენჭის ყრა მოხდა; ამორჩევა, რომ უმრავლესობა (42 ხმის) მარტენა მზარეს დარჩა (მმართველობის მოწინააღმდეგე რესპუბლიკელებს).

პარლამენტალური ჩიველება თხოულობს, რომ, როდესაც, რომელსამე საგანზე მოლაპარაკების დროს, მმართველობის წინააღმდეგი პარტია იმარჯვებს, სამინისტრო უფუთო უნდა დაეთხოვოს სასახურს და მმართველობის პირველმა პირმა ახალი სამინისტრო უნდა ამოირჩიოს იმ პარტიისაგან, რომელთაც გაიმარჯვებს.

+

ბრაჰლის სამინისტრომაც ვითამ მოინდობა ამ გონიერი ჩიველების დაცვა და ხუთშაბათ საღამოსვე თავის ამხანაგებით დათხოვევის სურვილი განაცხადა რესპუბლიკის პრეზიდენტთან. მაგრამ მაკ-პომონმა გამოუტყდა სამინისტროს, რომ, რადგან კენჭის ყრა საღამოსეო იყოთა და არ ვიცო, რომელ პარტიამ გაიმარჯვაო, ამის გამო ხელმეორეთ დაუფარავი კენჭის ყრა უნდა მოხდეს და მანამ თქვენი დათხოენ არ შეიძლებაო.

მეორე კენჭის ყრა მართლა მოხდა ამ ორშაბათს და ჰოი, საკვირველებმა! მსლა სამინისტროს სასარგებლოდ ოცდა ცხრა კენჭი ხმა მომეტებული გამოჩნდა.

ში წამდელი პარლამენტური წესები ესლანდელი საფრანგეთის მმართველობისა და იმის მონარხული კრებისა! ლდეს ერთს სწევეტენ, ხვალ სრულებით იმის წინააღმდეგს. მოლი და ამის შემდეგ ხალხს რაიმე პატივი და რჩეულება ექნეს ამგვარი თავის გამგებლებისა!

—

მუშინ წინ ლეი-ბლანმა, პრისტოტომ და ზოგიერთ სხვა რესპუბლიკელ დებუტატებმა მშვენიერი სიტყვები წაართმეეს ნაციონალური კრების სხდომებზე მერების შესახების კანონის წინააღმდეგ და სხვა და სხვა მზრით დაამტკიცეს, თუ რამდენი ენების მოტანა შეუძლია ამ კანონის მიღებას ხალხისათვის, თუ რა უსართა და რეტროგრადულია ის და რა განზრახვით აპირებს მმართველობა ამ კანონის შემოღებას.

მაგრამ, როგორც დღევანდელი „რაპელი“ ამბობს, ამგვარი მქვერმეტყველებული აზრები, ამისთანა ლოლიკური სიტყვები და დამტკიცებები ესლანდელი მმართველობის წარმომადგენლებისა და ნაციონალური კრების გაყინულ ტენის ვერ აღიარებს და ვერ გამოუტყდის აღამის-წლის გაქვეებული აზრებს!

ლდეს-ხვალ ეს მძიმე საქმე გადწყდება და შემდეგ წერილში, იმედი მაქვს, ეს გადაწყვეტილება გაცნობათ.

ს. მკისი.

ნაკაპი

— ჩინეთის მმართველობას ას ორმოცი ემპევილი გავუგზავნი ამერიკაში განათლებულ მისსლანდად.

— მარტო ლონდონი, ერთად ერთი ქალაქი, პოლიცაზედ ხარჯავს ექვს მილიონ მანეტს. ე. ი. მიელი მაცესიის შემოსავლებზე მესტ.

— საკვირველს ავათმყოფს აქიმობს ესლა თურმე ერთი პარიკელი ექმნი, პაკენტი 18 წლის კლია, რომელიც დდე ვერაფერს ხედებს, მაგრამ ღამე კი მშვენიერად იხედება თურმე. ამ ქალს გვარიან კარგ ნენელში შეუძლია თავისუფლად წერა-კითხვა და დდე კი თუ სკელი ლეჩაქი არ იფერა თავ-პირზე, იმ წამს თვალები და თავი ასტიყდება.

